

ANY DESIDERI LOMBARTE

L'any de Desideri

Tot rient rient, ja fa 25 anys que ens va deixar Desideri Lombarte, el poeta nacional de la Franja. Fa uns dies, l'Associació Cultural del Matarranya, entitat que l'escriptor de Pena-roja de Tastavins i la seua dona, Rosalia, van ajudar a fundar, va donar a conèixer els actes que prepara per commemorar l'efemèride. Sota el nom d'Any Desideri Lombarte, aquest 2014 ens portarà la presentació de la darrera obra publicada pel penarogenc, *Les aventures del sastre Roc d'Arça*, i s'intentarà reeditar l'antologia poètica *Ataüllar el món des del Molinar*, la qual cosa seria una gran notícia.

Iniciatives com aquestes, en un moment com el que es viu actualment a la Franja, enmig de l'ofensiva del lapao, tenen un valor que no sé ben bé si sabem apreciar des del Principat en la justa mesura. De persones com Desideri, n'hi

Jordi Duran Suárez

Llicenciat en Filologia catalana

ha poques, però, en l'àmbit de la cultura catalana i més encara en territoris extrems com els de la Franja, són del tot imprescindibles.

En nou anys, els que van del 1980 al 1989, any de la seua mort, Lombarte va tirar endavant una ingent activitat de dinamització cultural i lingüística a la seua comarca i a tot l'Aragó catalanòfon. Bon exemple d'això és la bibliografia que ens ha deixat, formada a hores d'ara per onze títols que abracen la poesia, el teatre, la narrativa i la investigació, a banda de molts

articles, relats i poemes esparsos. El de Pena-roja és el protagonista d'un interessantíssim epistolari, a cura d'un altre puntal de la Franja, Artur Quintana, on relata fil per randa l'activitat –i l'activisme– cultural dels anys vuitanta al Matarranya i a la Franja en general a través de les cartes que Desideri intercanviava amb els seus amics. D'aquestes missives voldria destacar les referències que es fan a l'ulldiconenc Manel Ollé, recentment distingit amb el Premi Grifonet, amb qui va mantindre relació.

I no ens podem oblidar dels discos editats amb poemes musicats de Desideri, com el signat per Túrnez i Sesé l'any 2002, *Quedarà la paraula*, del tot imprescindible per descobrir la intensitat i el sentiment d'un dels nostres grans poetes: “*Quan no quedarà res,/només ermes les terres, sec el mar,/quedarà la paraula. Quedarà.*”